

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. května 1994, Codorníu SA proti Radě Evropské unie, věc C-309/89, Recueil 1994, s. I-1853*

Klíčová slova:

Žaloba na neplatnost – Nařízení – Fyzická nebo právnická osoba – Podmínky přípustnosti žaloby – Označování šumivých vín – Podmínky používání výrazu „crémant“

Předmět:

Žaloba na neplatnost čl. 1 bodu 2 písm. c) nařízení Rady (EHS) č. 2045/89 ze dne 19. června 1989, kterým se mění nařízení EHS č. 3309/85, kterým se stanoví obecná pravidla pro označování a obchodní úpravu šumivých vín a šumivých vín dosycených oxidem uhličitým (Úř. věst. L 202, s. 12), v rozsahu, v němž doplňuje odst. 5a písm. b) do článku 6 nařízení Rady č. 3309/85 ze dne 18. listopadu 1985 (Úř. věst. L 320, s. 9)

Skutkové okolnosti a právní otázky:

- ¹ Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 9. října 1989 se společnost Codorníu SA (dále jen „Codorníu“) na základě čl. 173 druhého pododstavce Smlouvy o EHS domáhala zrušení čl. 1 bodu 2 písm. c) nařízení Rady (EHS) č. 2045/89 ze dne 19. června 1989, kterým se mění nařízení EHS č. 3309/85, kterým se stanoví obecná pravidla pro označování a obchodní úpravu šumivých vín a šumivých vín dosycených oxidem uhličitým (Úř. věst. L 202, s. 12), v rozsahu, v němž doplňuje odst. 5a písm. b) do článku 6 nařízení Rady č. 3309/85 ze dne 18. listopadu 1985 (Úř. věst. L 320, s. 9).
- ² Rada přijala výše uvedené nařízení č. 3309/85 na základě čl. 54 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 337/79 ze dne 5. února 1979 o společné organizaci trhu s vínem (Úř. věst. L 54, s. 1), který stanoví přijetí pravidel pro popis a obchodní úpravu vinařských produktů.
- ³ Nařízením č. 3309/85 bylo zavedeno rozlišení mezi povinnými údaji nezbytnými k identifikaci šumivého vína a nepovinnými údaji určenými k upřesnění vnitřních vlastností produktu nebo k jeho dostatečnému odlišení od ostatních produktů stejné kategorie nacházejících se na trhu. Ačkoliv byla volba údajů v zásadě ponechána na zúčastněných subjektech, pro používání některých nepovinných prestižních údajů, které mohou zvýšit hodnotu produktu, byla stanovena zvláštní pravidla s cílem zachovat na trhu se šumivým vínem poctivou hospodářskou soutěž.
- ⁴ Podle čl. 6 odst. 4 prvního pododstavce nařízení č. 3309/85 ve znění výše uvedeného čl. 1 bodu 2 písm. b) nařízení č. 2045/89 mohou být výrazy „kvašeno v lahvích tradiční metodou“, „tradiční způsob“, „klasická metoda“ nebo „klasická tradiční metoda“ a veškeré výrazy vyplývající z jejich překladu použity pouze k označování zejména jakostních šumivých vín stanovených pěstitelských oblastí (dále jen „jakostní šumivá vína s. o.“), která splňují podmínky stanovené v odst. 4 druhém

* Jednací jazyk: španělština

pododstavci. Podle tohoto druhého pododstavce je použití jednoho z výše uvedených výrazů povoleno pouze tehdy, pokud dotyčný produkt získal oxid uhličitý vlivem druhotného alkoholového kvašení v lahvi, zůstal nepřetržitě v kontaktu s kaly po dobu alespoň devíti měsíců v tomtéž podniku od okamžiku, kdy byla vytvořena kupáž, a byl oddělen od kalů jejich odstředěním (degoržáží).

⁵ Nařízení č. 2045/89 doplňuje nařízení č. 3309/85, především co se týká jakostních šumivých vín s. o., na něž se vztahuje nařízení Rady (EHS) č. 823/87 ze dne 16. března 1987, kterým se stanoví zvláštní ustanovení pro jakostní vína stanovených pěstitelských oblastí (Úř. věst. L 84, s. 59).

⁶ První bod odůvodnění nařízení č. 2045/89 uvádí, že je třeba pro výrobce jakostních šumivých vín získaných kvašením v lahvi tradiční metodou rozšířit možnosti volby údajů na etiketě s cílem usnadnit prodej některých z těchto vín.

⁷ Podle třetího bodu odůvodnění nařízení č. 2045/89 je třeba vyhradit výraz „crémant“ pro některá jakostní šumivá vína s. o. vyráběná ve Francii a Lucembursku s cílem chránit toto tradiční označení používané v těchto dvou členských státech k označování produktů stanoveného původu.

⁸ V důsledku toho doplnil čl. 1 bod 2 písm. c) nařízení č. 2045/89 (dále jen „sporné ustanovení“) do článku 6 nařízení č. 3309/85 nový odstavec 5a, který zní:

„V případě jakostních šumivých vín s. o., která splňují podmínky stanovené v odst. 4 druhém pododstavci:

...

b) je výraz „crémant“ vyhrazen pro jakostní šumivá vína s. o. vyrobená ve Francii nebo Lucembursku:

pro která byl tento výraz používán ve spojení s názvem stanovené pěstitelské oblasti tím členským státem, ve kterém proběhla výroba, a

která byla vyrobena v souladu se zvláštními pravidly stanovenými pro jejich výrobu výše uvedenými členskými státy.

Po dobu pěti hospodářských let může však být výraz „crémant“ ve francouzském jazyce nebo v překladu používán k označování šumivého vína, které bylo tradičně takto označeno ke dni 1. září 1989.“

⁹ Podle článku 2 vstoupilo nařízení č. 2045/98 v platnost dnem 1. září 1989.

¹⁰ Codorníu je španělská společnost, která vyrábí a uvádí na trh jakostní šumivá vína s. o. Je majitelkou španělské grafické ochranné známky (*marca gráfica*) „Gran Cremant de Codorníu“, kterou od roku 1924 používá k označování jednoho ze svých jakostních šumivých vín s. o. Společnost Codorníu je ve Společenství hlavním producentem jakostních šumivých vín s. o., v jejichž označení se vyskytuje výraz „crémant“. Výraz „Gran Cremant“ používají k označení svých jakostních šumivých vín s. o. i jiní producenti usazení ve Španělsku.

11 Společnost Codorníu měla za to, že sporné ustanovení je protiprávní, a proto podala projednávanou žalobu.

12 Rada vznesla na základě čl. 91 odst. 1 prvního pododstavce jednacího řádu Soudního dvora námitku nepřipustnosti. Soudní dvůr si v souladu s čl. 91 odst. 4 prvním pododstavcem jednacího řádu usnesením ze dne 5. prosince 1990 vyhradil rozhodnout o tomto návrhu spolu s věcí samou.

13 Usnesením ze dne 31. ledna 1990 Soudní dvůr povolil v souladu s čl. 93 odst. 1 a 2 jednacího řádu vedlejší účastenství Komise Evropských společenství na podporu návrhových žádání žalované.

K přípustnosti

14 Na podporu své námitky nepřipustnosti Rada prohlašuje, že sporné ustanovení nepřijala na základě okolností vlastních určitým producentům, nýbrž na základě volby vinařské politiky uplatňované vůči určitému produktu. Sporné ustanovení vyhrazuje používání výrazu „crémant“ pro jakostní šumivá vína s. o. vyráběná za zvláštních podmínek v některých členských státech. Představuje tedy opatření použitelné na objektivně určenou situaci a mající právní účinky vůči obecně a abstraktně vymezeným kategoriím osob.

15 Podle Rady se sporné ustanovení dotýká společnosti Codorníu jen jako producenta jakostních šumivých vín s. o., který používá výraz „crémant“ jako každý jiný producent nacházející se ve shodném postavení. I kdyby existovala v době přijetí uvedeného předpisu teoretická možnost určit počet nebo totožnost producentů šumivých vín používajících výraz „crémant“, dotyčný akt si zachovává povahu nařízení v rozsahu, v němž se jeho použití provádí na základě objektivní právní nebo skutkové situace vymezené aktem ve vztahu k jeho účelu.

16 Společnost Codorníu naproti tomu tvrdí, že sporné ustanovení je ve skutečnosti rozhodnutí vydané ve formě nařízení. Nemá obecnou působnost, nýbrž dotýká se zcela určitého okruhu producentů, který nelze změnit. Jsou to ti producenti, kteří ke dni 1. září 1989 svá šumivá vína tradičně označovali výrazem „crémant“. Pro tuto skupinu nemá sporné ustanovení obecnou působnost. Krom toho zabrání sporné ustanovení ve svém přímém důsledku společnosti Codorníu v používání výrazu „Gran Cremant“, což jí způsobí ztrátu ve výši 38 % z jejího obrátu. Tato škoda má za následek, že tato společnost bude individualizována vzhledem ke všem ostatním hospodářským subjektům ve smyslu čl. 173 druhého pododstavce Smlouvy. Společnost Codorníu tvrdí, že Soudní dvůr již dříve uznal přípustnost žaloby fyzické nebo právnické osoby na neplatnost nařízení za takových okolností (viz rozsudek ze dne 16. května 1991, Extramet Industrie v. Rada, C-358/89, Recueil, s. I-2501).

17 Je třeba připomenout, že podle čl. 173 druhého pododstavce Smlouvy je podání žaloby na neplatnost nařízení fyzickou nebo právnickou osobou podmíněno tím, že ustanovení nařízení, jichž se týká žaloba, představují ve skutečnosti rozhodnutí, které se této osoby dotýká bezprostředně a osobně.

18 Jak Soudní dvůr rozhodl již dříve, obecná působnost, a tedy normativní povaha aktu, nejsou zpochybněny možností určit s větší či menší přesností počet nebo dokonce totožnost právních subjektů, na které se v určitém okamžiku použije, pokud je

nesporné, že se toto použití provádí na základě objektivní právní nebo skutkové situace vymezené aktem ve vztahu k jeho účelu (viz naposledy rozsudek ze dne 29. června 1993, Gibraltar v. Rada, C-298/89, Recueil, s. I-3605, bod 17).

19 Ačkoliv je pravda, že z hlediska kritérií čl. 173 druhého pododstavce Smlouvy má sporné ustanovení svou povahou a svým rozsahem působnosti normativní charakter spočívající v tom, že se obecně použije na zúčastněné hospodářské subjekty, není přesto vyloučeno, že by se mohlo osobně dotýkat některých z nich.

20 Fyzická nebo právnická osoba může tvrdit, že je osobně dotčena, pouze tehdy, je-li sporným ustanovením zasažena z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ni zvláštní, nebo z důvodu skutkové situace, která ji vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám (viz rozsudek ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise, 25/62, Recueil, s. 197).

21 Je třeba konstatovat, že společnost Codorníu nechala zapsat grafickou ochrannou známku „Gran Cremant de Codorníu“ ve Španělsku v roce 1924 a že tuto ochrannou známku tradičně užívala před tímto zápisem i po něm. Tím, že sporné ustanovení vyhrazuje právo používat výraz „crémant“ pouze francouzským a lucemburským producentům, brání společnosti Codorníu v užívání její grafické ochranné známky.

22 Z toho vyplývá, že společnost Codorníu prokázala existenci situace, která ji z hlediska sporného ustanovení vymezuje vzhledem ke všem ostatním hospodářským subjektům.

23 V důsledku toho je třeba námitku nepřípustnosti vznesenou Radou zamítnout.

K věci samé

24 Na podporu své žaloby se společnost Codorníu dovolává několika žalobních důvodů směřujících ke zrušení, vycházejících z porušení Smlouvy, zejména čl. 7 prvního pododstavce a čl. 40 odst. 3 druhého pododstavce na jedné straně a čl. 3 písm. f) a čl. 42 prvního pododstavce na straně druhé, jakož i z porušení zásad proporcionality a rovného zacházení, zneužití pravomoci a porušení podstatných formálních náležitostí.

25 Co se týká prvního žalobního důvodu, společnost Codorníu poukazuje na to, že každé rozdílné zacházení s podobnými produkty musí být založeno na objektivních kritériích. Jakostní šumivá vína s. o., která splňují podmínky stanovené v čl. 6 odst. 4 nařízení č. 3309/85, jsou však podobnými produkty. Z toho vyplývá, že výlučné právo používat výraz „crémant“, který je pouze nepovinným údajem týkajícím se způsobu výroby jakostního šumivého vína s. o., nemůže být vyhrazeno ve prospěch Francie a Lucemburska na základě objektivních kritérií. Sporné ustanovení tedy představuje diskriminaci v rozporu s čl. 7 prvním pododstavcem a čl. 40 odst. 3 druhým pododstavcem Smlouvy.

26 V tomto ohledu je třeba nejdříve poznamenat, že zásada nediskriminace mezi producenty nebo spotřebiteli Společenství, zakotvená v čl. 40 odst. 3 druhém pododstavci Smlouvy, který obsahuje zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti stanovený v čl. 7 prvním pododstavci Smlouvy, vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně,

není-li takové zacházení objektivně odůvodněno. Z toho vyplývá, že podmínky výroby nebo spotřeby produktu se mohou lišit pouze na základě objektivních kritérií, která zajistí přiměřené rozdělení výhod a nevýhod mezi dotyčné, aniž by se rozlišovalo mezi územími členských států (viz zejména rozsudek ze dne 13. prosince 1984, Sermide, 106/83, Recueil, s. 4209, bod 28).

27 Sporné ustanovení stanoví, že výraz „crémant“ ve spojení s názvem stanovené oblasti se přiděluje pouze jakostním šumivým vínům s. o. vyrobeným ve Francii a v Lucembursku, která splňují podmínky předepsané v čl. 6 odst. 4 druhém pododstavci nařízení č. 3309/85 a která byla vyrobena v souladu se zvláštními pravidly stanovenými pro jejich výrobu dvěma výše uvedenými členskými státy.

28 Zdá se tedy, že výraz „crémant“ se nevztahuje v první řadě k původu, nýbrž ke způsobu výroby jakostních šumivých vín s. o., zejména ke způsobu výroby stanovenému v čl. 6 odst. 4 nařízení č. 3309/85. Jelikož jakostní šumivá vína s. o. prodávána pod španělskou grafickou ochrannou známkou „Gran Cremant de Codorníu“ splňují podmínky stanovené sporným ustanovením, vyplývá z toho, že výše uvedené ustanovení zachází se srovnatelnými situacemi odlišně.

29 Je tedy třeba ověřit, zda bylo takové zacházení objektivně odůvodněno.

30 V tomto ohledu je vyhrazení výrazu „crémant“ odůvodněno poukazem na snahu chránit označení tradičně používané ve Francii a Lucembursku k označování produktů stanoveného původu.

31 Je nesporné, že první vnitrostátní opatření stanovující ve Francii a Lucembursku používání výrazu „crémant“ jako „tradičního označení“ byla přijata v roce 1975. Společnost Codorníu však využívala jako tradiční uživatel svou grafickou ochrannou známku obsahující slova „Gran Cremant“ k označování jakostních šumivých vín s. o. přinejmenším od roku 1924.

32 Za uvedených podmínek nemůže být vyhrazení výrazu „crémant“ pro jakostní šumivá vína s. o. vyráběná ve Francii nebo Lucembursku platně odůvodněno na základě tradičního používání, jelikož přehlíží stejně tak tradiční užívání této ochranné známky společností Codorníu.

33 Komise však podotýká, že ze znění sporného ustanovení, podle kterého musí za výrazem „crémant“ následovat údaj o pěstitelské oblasti, vyplývá, že výraz „crémant“ neodkazuje ani tak ke způsobu výroby jakostního šumivého vína s. o., jako spíše k jeho původu.

34 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že výraz „crémant“ je podle sporného ustanovení přidělován především na základě způsobu výroby produktu, zatímco údaj o pěstitelské oblasti slouží pouze k upřesnění původu jakostního šumivého vína s. o. Původ tedy nemá s přidělováním výrazu „crémant“, který nevykazuje žádnou zeměpisnou spojitost, nic společného.

35 Rozdílné zacházení tedy nebylo objektivně odůvodněno. Sporné ustanovení musí být v důsledku toho zrušeno.

36 Vzhledem k výše uvedenému nezdá se již nezbytné zkoumat další žalobní důvody vznesené společností Codorníu.

K nákladům řízení

³⁷ Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se každému účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že Rada Evropské unie neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit náhradu nákladů řízení. V souladu s čl. 69 odst. 4 prvním pododstavcem tohoto řádu ponese Komise Evropských společenství jakožto vedlejší účastnice vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

rozhodl takto:

- 1) **Článek 1 bod 2 písm. c) nařízení Rady (EHS) č. 2045/89 ze dne 19. června 1989, kterým se mění nařízení EHS č. 3309/85, kterým se stanoví obecná pravidla pro označování a obchodní úpravu šumivých vín a šumivých vín dosycených oxidem uhličitým, se zrušuje v rozsahu, v němž doplňuje odst. 5a písm. b) do článku 6 tohoto nařízení Rady č. 3309/85 ze dne 18. listopadu 1985.**
- 2) **Radě Evropské unie se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 3) **Komise Evropských společenství ponese vlastní náklady.**